

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Difficultas proposita triplici conclusione resolvitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

imago, quanto perfectior est similitudo procedens ab alio: unde imago artificialis est omnium imperfectissima, quia importat similitudinem in aliqua tantum qualitate, quæ designat rationem speciei, scilicet figuram. Imago intentionalis semper obtinet gradum, quia importat similitudinem, non solum in signo speciei, sed etiam in ipsa specie seu natura, sub modo tamen essendi intelligibili, vel intentionali. Denique imago naturalis est omnium perfectissima, quia importat similitudinem in specie seu natura, sub modo essendi naturali seu entitativo.

Inferes tertio, rationem imaginis duplicem importare respectum: unum producti ad productionem, qui semper realis est, cum inter productum & productum semper debeat esse realis distinctio: alterum similitudinis ad exemplar seu prototypum in natura seu signo naturæ; & hic realis est, quando natura in qua fundatur est realis distincta in prototypo & imagine, ut contingit in creatis; rationis verò, quando eadem numero natura in utroque existit, ut fides docet de Personis divinis.

Inferes quarto, imaginem non dici essentialiter in divinis, sed personaliter tantum: quia essentia divina non est ab alio expressa seu producta, sed tantum communicata.

Dices, in creatis ratio imaginis importat primum aliquid absolute, nempe qualitatem: Ergo & in Deo.

Sed negatur consequentia, & paritas; nam in creatis propter limitationem, imago potest distinguari a prototypo, ratione alicujus perfectionis absolute, non verò in divinis, propter infinitatem, ratione cujus omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio.

§. II.

Difficultas proposita triplici conclusione resolvitur.

Dico primo, rationem imaginis verè & propriè secundæ Trinitatis personæ convenire. Conclusio est certa de fide, & colligitur ex variis Scripturæ locis, in quibus Filius vocatur imago Patris. Ad Coloss. 1. Qui est imago Dei invisibilis. Ad Hebræos 1. Qui cum sit splendor gloriæ, & figura substantiæ eius. Patet etiam ex dictis in suppositione, utraque enim conditio ad rationem imaginis requisita, competit filio: quippe qui procedit à Patre, & illi perfectè similis est in natura. Unde Christus dicebat Joann 10. Ego & Pater unum sumus. Unum denotat perfectam essentiam similitudinem, imò & unitatem: (Sumus) personarum distinctionem, & per consequens processionem unius ab alia.

Adde quod, Christus verus est æterni Patris Filius, ejusque Verbum: Sed Filius est imago naturalis Patris, & Verbum imago intentionalis objecti quod manifestat: Ergo ratio imaginis verè & propriè secundæ Trinitatis personæ competit.

Dico secundò: Ratio imaginis non solum verè & propriè, sed etiam perfectissimè competit Verbo divino. Patet etiam hæc conclusio ex supra dictis: cum enim de ratione imaginis sit similitudo, tantò perfectius aliquid habet rationem imaginis respectu alterius, quanto magis illi assimilatur in natura: unde, ut supra annotavimus, imago artificialis est omnium

A imperfectissima, quia importat similitudinem in aliqua tantum qualitate, quæ est signum speciei: Sed Filius in divinis perfectissimè assimilatur Patri in natura, cum eadem numero natura in utroque existat: Ergo est perfectissima illius imago.

Hanc rationem egregiè expendit S. Doctor in 1. dist. 28. quæst. 2. art. 1. ad 3. ubi sic dicitur. Invenitur quidam gradus perfectionis imaginis: dicitur enim quandoque imago alterius, in quo invenitur aliquid simile qualitati alterius, quæ designat & exprimit naturam ipsius, quamvis illa natura in ea non invenitur: sicut lapis dicitur esse imago hominis, in quantum habet similem figuram, cui non subsistit natura illa cujus est signum; & sic imago Dei est in creatura, sicut imago Regis in denario, ut dicit Augustinus, & hic est imperfectus modus imaginis. Sed perfectior ratio invenitur, quando illi qualitati, quæ designat naturam substantiæ, est eadem natura in specie; sicut est imago Patris in filio suo, quia habet similitudinem in figura, & in natura quam figura significat. Sed perfectissima ratio imaginis est, quando eandem numero formam & naturam invenimus in imagine cum eo quem imitatur: & sic est Filius perfecta imago Patris; quia omnia attributa divina, quæ sunt per modum qualitatis significata, simul cum ipsa natura sunt in Filio, non solum secundum speciem, sed secundum unitatem in numero.

A ddo quod, Filius Dei in Scriptura dicitur character, sive sigillum, imago, & speculum: inter quæ hoc invenitur discrimen, quod sigillum simplicem formæ similitudinem ceræ imprimit, absque ullo colorum furo: imago picturam superaddit, & perfectiorem adhuc vultus similitudinem: speculum perfectissimam, utpote in quo omnes intuentis se motus & gestus ita figurantur, ut viva sit quædam imago, quæ ad inspicientes motum se moveat, rideat cum ridente, fleat cum flente. Quare Filius Dei nedum character & imago Patris dicitur, sed & speculum sine macula: quia nedum vera, sed viva est, & perfectissima ejus imago, quæ Patris motus omnes, opera, & affectus exprimit, sive, ut ait Basiliius, in se monstrat Genitorem. Dicitur character in ordine ad creaturas: imago & speculum in ordine ad Patrem: sigillum in operibus ad extra: Verbum enim (inquit Rupertus) Deus significat omnia, præsertim electos, quos idcirco Apostolus vocat in Christo signatos; imago denique & speculum in actionibus ad intra, quas perfectissimè exprimit ac repræsentat.

Adde etiam, quod creatæ imagines, vel non sunt veræ, quia fideliter non repræsentant prototypum; vel sunt inanimatæ & mutæ, quia carent vitâ & facultate loquendi; vel denique inanes & vacuæ, quia carent virtute & operatione.

At imago ista (inquit Ambrosius) veritas est, imago ista Dei virtus est: non muta, quia verbum est; non inanimata, quia virtus est: non vacua, quia vita est; non mortua, quia resurrectio est.

Dico tertio: Ratio imaginis convenit soli Filio, non autem Spiritui Sancto. Est contra Doctores Græcos, sentientes non solum Filio, sed etiam Spiritui Sancto convenire rationem imaginis. Est tamen communis inter Latinos, eamque docet & probat sanctus Thomas hic artic. 2. hæc ratione. Sicut (inquit) spiritus Sanctus, quamvis suâ processione accipiat naturam Patris, sicut & Filius, non tamen dicitur natus, ita licet accipiat speciem similem Patris, non dicitur imago: quia Filius procedit ut verbum, de cujus ratione

103.

104.

105.

Lib. 1. de Fide c. 4.

106.

riene est similitudo speciei ad id à quo procedit, non autem de ratione amoris, quamvis hoc conveniat amori qui est Spiritus Sanctus, in quantum est amor divinus.

Art. 3.

Quam rationem fuscè expendimus disp. 2. probando processionem Verbi esse generationem, non autem processionem Spiritus Sancti.

107.

Respondent Adversarii, quòd licet Spiritus Sanctus non habeat formaliter ex vi suæ processionis similitudinem in natura cum Patre, habet tamen similitudinem in signo naturæ, scilicet in amore divino, qui est divinæ naturæ proprietas, seu attributum: similitudo autem in signo naturæ, sufficit ad rationem imaginis, ut patet ex supra dictis.

108.

Sed contra. Ratio imaginis quæ con venire potest personis divinis, debet esse perfectissima: Sed illa quæ est solum secundum similitudinem in signo naturæ, est omnium imperfectissima, ut supra ostendimus, & docet D. Thomas loco nuper allegato: Ergo non potest convenire Spiritui Sancto.

Addo quòd, valde probabile est, in rebus tantum corporeis reperiri rationem imaginis ex sola similitudine in accidentibus naturam designantibus; nec adhuc in omnibus, sed in his tantum quæ sequuntur quantitatem, scilicet in figura, & situ.

§. III.

Solvuntur Objectiones.

109.

Objicies primò contra hanc ultimam conclusionem illud ad Rom. 8. Quos præcivit, & prædestinavit conformes fieri imagini Filii sui: hanc enim imaginem Filii plures ex SS. Patribus (ut Basilii, Cyrilli, & Athanasii) dicunt esse Spiritum Sanctum: Ergo ille est imago Filii.

Respondeo quòd locus ille à postoli debet explicari per constructionem intransitivam; ita ut intelligatur de imagine, non quæ sit alia à Verbo, sed quæ formaliter sit ipsummet Verbum. Vel etiam dicendum, pro reverentia illorum Patrum, quòd Spiritus Sanctus dicitur imago Filii, lato modo sumptà imagine, pro eo scilicet quòd est alteri simile, quamvis ab eo non habeat formaliter vi suæ processionis illam similitudinem. Ita S. Thomas opusc. 1. cap. 10.

110.

Objicies secundò: Spiritus Sanctus est infinitè similior Patri & Filio, quam creaturæ Deo: Sed creaturæ sunt imago Dei: Ergo multò magis Spiritus Sanctus imago Patris & Filii.

Respondeo quòd creaturæ non sunt imagines Dei, nisi valde imperfectæ: quia nec habent eandem speciem aut numero naturam, nec aliquod perfectum naturæ divinæ signum, quamvis habeant aliquam imperfectam cum ea similitudinem. Adhuc tamen magis propriè illis convenit ratio illa imperfectæ imaginis, quam Spiritui Sancto, quia habent illam imperfectam similitudinem à Deo, formaliter ex vi suæ productionis; comparantur enim ad illum veluti quædam artefacta ad artificem; atque ita sicut artifex facit artefactum formaliter ad similitudinem ideæ quam mente præconcepit, ita Deus condidit creaturas, respiciendo ad seipsum, ut ad earum exemplar. At verò Spiritus Sanctus non habet similitudinem in natura, formaliter ex vi suæ processionis, sed identicè tantum, & concomitanter, ut in 2. disp. explicatum est. Solutio est divi Thomæ in 1. ad Annibaldum dist. 28. qu. 2. art. 2. ad 3. ubi cum proposuisset hoc idem ar-

Art. 4.

gumentum, sic respondet: Dicendum quòd in artificio invenitur species artis, etiam apud nos, non autem in amore artificis. Et ideo creatura, in quantum habet speciem artis æternæ, quæ est Filius Dei, dicitur imago, & ad imaginem, non autem Spiritus Sanctus, qui est amor.

Ex dictis colliges, pulchritudinem seu speciem rectè attribui seu appropriari Filio Dei, juxta illud quod dicit Hilarius lib. 2. de Trinitate: Æternitas est in Patre, species in imagine, operum munere. Nam ut docet sanctus Thomas infra quæst. 39. art. 8. ad pulchritudinem tria requiruntur, integritas scilicet seu perfectio, quæ enim manca & diminuta sunt, eo ipso turpia sunt: debita proportio seu consonantia, ut patet in corporalibus; ille enim homo non dicitur pulcher, qui non habet membra debite proportionata, & coaptata: denique splendor seu claritas, unde quæ habent colorem nitidum, pulchra esse dicuntur. Hæc autem secundæ sanctissimæ Trinitatis personæ perfectissimè conveniunt: cum enim sit Filius Dei naturalis, habet in se totam integram Patris naturam: cum sit ejus imago, perfectam habet cum illo proportionem, convenientiam, & similitudinem: denique cum Verbum sit, est lux & splendor intellectus, ut Damascenus dicit, & magis patebit ex dicendis digressionem sequenti.

DIGRESSIO UNICA,
Præcipua Verbi divini Encomia, in primo capite Evangelii D. Joannis contenta.

Ioannes inter ceteros Evangelistas non immerito aquila comparatur: quia (ut dicit Augustinus) Ceteri tres Evangeliste, tanquam cum Domino in terra ambulantes, de Divinitate ejus pauca dixerunt. Iste autem, quasi pignerit in terra ambulans, erexit se non solum super terram, & super omnem ambitum aeris, & cæli, sed super omnem etiam exercitum Angelorum, omnemque constitutionem invisibilium potestatum, & pervenit ad eum per quem facta sunt omnia, Vel, ut loquitur D. Thomas in prologo super commentaria in Joann. Ioannes figuratur per aquilam, quia cum alii tres Evangeliste circa ea quæ Christus in carne est operatus occupati, designentur per animalia quæ gradiuntur in terra, scilicet per hominem, vitulum & leonem, Ioannes super nebulam firmiatis humane sicut aquila volans, lucem eternæ mutabilis veritatis, altissimæ atque firmissimæ veritatis cordis inruetur, atque ipsam Deitatem Domini nostri Jesu Christi, quæ Patri aequalis est intendens, eam in suo Evangelio studuit præcipue commendare. Hic illa aquila de qua dicitur Job 39. Nunguid ad præteritum tuum elevabitur aquila, & in arduis ponet nidum suum? oculi ejus de longè proficiunt. Vel potius illa quæ Ezech. 17. describitur: aquila, inquam, illa magnarum alarum, quæ venit ad Libanum, tulit medullam Cedri, summitatem frondium ejus avulsit, & transportavit eam in terra Chanaan: hoc est, quæ ad cælos evolavit, altissimæ Cœli medullam, id est æterni Patris Filium, ejusque notitiam in terrenas hominum mentes transtulit, statim initio sui Evangelii dicens: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Quibus quatuor, aut quinque verbis, & quibus hæreses exclusit piscator noster. Inquit Ambrosius: